

Τη συμμετοχή των ελλήνων επιστημόνων στις διεθνείς επιστημονικές κοινότητες στην κοινωνική και νομική επιστήμη και τη φιλοσοφία εξετάζει ο Αριστείδης Χατζής. Το άρθρο του παρουσιάζει τα προσωρινά αποτελέσματα μιας έρευνας σε εξέλιξη σχετικά με τις διεθνείς δημοσιεύσεις των ελλήνων επιστημόνων στα εγκυρότερα (αγγλοσαξονικά) επιστημονικά περιοδικά των παραπάνω κλάδων κατά την περίοδο 2000-2004. Τα ευρήματα υποδεικνύουν ότι η Ελλάδα έχει μια αξιοπρεπή παρουσία που οφείλεται κυρίως σε δημοσιεύσεις νέων επιστημόνων, ότι η διεθνής παρουσία στον χώρο της νομικής επιστήμης οφείλεται κυρίως σε επιστήμονες άλλων κλάδων και υποψήφιους διδάκτορες και λιγότερο σε μέλη ΔΕΠ των Νομικών Σχολών. Τα στοιχεία δείχνουν επίσης ότι η συμμετοχή ελλήνων επιστημόνων στη διεύθυνση και τα επιστημονικά συμβούλια των διεθνών επιστημονικών περιοδικών του δείγματος είναι μηδενική.

Το τεύχος περιέχει ακόμα ενδιαφέρουσες συμβολές εκτός του θεματικού αφιερώματος: ένα κείμενο του Günter Grass («Ελευθερία στα μέτρα του χρηματιστηρίου»), μια ευθύβολη ανάλυση του Ιορδάνη Παπαδόπουλου, που εξετάζει τη δυνατότητα οριοθέτησης της έννοιας του πολιτισμού στην εποχή της ύστερης νεωτερικότητας («Η πολιτισμική ανάλυση στη μεταμοντέρνα συνθήκη. Μια προσέγγιση βάσει του έργου των Braudel, Postman και Rifkin»), και μια θεωρητική συμβολή του Gustav Auerheimer για τη Σχολή της Φρανκφούρτης και τον Theodor Adorno («Το πρόταγμα του Διαφωτισμού και ο κριτικός διανοούμενος»).

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΓΟΥΛΑΤΟΣ

Πολιτική Επιστήμη, εξαμηνιαία επιθεώρηση πολιτικής ανάλυσης και προβληματισμού, τχ. 1, 2005

Η συντακτική επιτροπή της *Ελληνικής Επιθεώρησης Πολιτικής Επιστήμης* καλωσορίζει την εμφάνιση ενός νέου επιστημονικού περιοδικού στον χώρο της πολιτικής επιστήμης και του πολιτικού προβληματισμού. Η *Πολιτική Επιστήμη*, που αποτελεί συνέχεια της εκδοτικής προσπάθειας που ξεκίνησε το 2002 με τα *Τετράδια Πολιτικής Επιστήμης*, ευελπιστεί, σύμφωνα με τη διεύθυνση του περιοδικού, να προωθήσει τον πολιτικό διάλογο και προβληματισμό και να προάγει μια πολυφωνική έρευνα υψηλού επιπέδου στα πεδία της πολιτικής θεωρίας, της πολιτικής ανάλυσης και μεθοδολογίας, της

ανάλυσης κρατικών πολιτικών, της πολιτικής και εκλογικής κοινωνιολογίας, της συγκριτικής και ευρωπαϊκής πολιτικής, των διεθνών σχέσεων και στρατηγικών σπουδών. Το περιοδικό δημοσιεύει άρθρα στα ελληνικά αλλά και σε τρεις άλλες γλώσσες –τα αγγλικά, τα γαλλικά και τα γερμανικά– υποδηλώνοντας με αυτόν τον τρόπο τη διάθεσή του να απευθυνθεί και σε μη ελληνόφωνο κοινό.

Το πρώτο τεύχος δημοσιεύει αφιέρωμα στις τελευταίες βουλευτικές και ευρωπαϊκές εκλογές. Το αφιέρωμα επιμελήθηκαν η Μαρία Μενδρινού, αναπληρώτρια καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Κρήτης και ο Θεόδωρος Χατζηπαντελής, καθηγητής στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Τα άρθρα του αφιερώματος αφορούν τη μεθοδολογική συσχέτιση των ερευνών γνώμης που πραγματοποιούνται πριν από εκλογές με τα αποτελέσματα των exit polls (Θ. Χατζηπαντελής), τις κοινωνικές διαφοροποιήσεις στην εκλογική βάση των κομμάτων όπως προέκυψαν από το αποτέλεσμα των εκλογών του Μαρτίου 2004 (Χρ. Βερναρδάκης), τη συγκριτική ανάλυση των ευρωεκλογών του 2004 (Μ. Μενδρινού), το φαινόμενο της αποχής στις βουλευτικές και στις ευρωεκλογές (Γ. Ανδρεάδης), τις ευρωεκλογές της 13ης Ιουνίου 2004 στην Ελλάδα (Γ. Μαυρής) και τον μετασχηματισμό των σύγχρονων πολιτικών κομμάτων, ειδικότερα μάλιστα του ΠΑΣΟΚ (Σ. Σακελλαρόπουλος, Π. Σωτήρης). Στο τέλος του αφιερώματος υπάρχει ένα χρήσιμο παράρτημα με τα αναλυτικά αποτελέσματα των βουλευτικών εκλογών και των εκλογών για το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο του 2004.

Ο Θ. Χατζηπαντελής εξετάζει τρεις βασικές κατηγορίες θεμάτων: το θέμα της ομογενοποίησης της ψήφου, το σύνθετο θέμα των μετακινήσεων των ψηφοφόρων από το ένα κόμμα στο άλλο και τους βασικούς άξονες του πολιτικού ανταγωνισμού. Στη συνέχεια, ο Χ. Βερναρδάκης θα υποστηρίξει ότι οι εκλογές του 2004 κατέγραψαν μια ποιοτική διαφοροποίηση στην κοινωνική βάση των πολιτικών κομμάτων σε σχέση με τις διαμορφωμένες κατά τη Μεταπολίτευση κοινωνικές εκπροσωπήσεις σε τέτοιο βαθμό ώστε σύμφωνα με τον συγγραφέα θα πρέπει να αναμένεται μια ριζική αλλαγή της μορφής και του χαρακτήρα των πολιτικών δυνάμεων τα προσεχή χρόνια. Με το συγκριτικό της άρθρο η Μ. Μενδρινού ανιχνεύει ένα ενδιαφέρον θέμα: την ιδιαίτερότητα του θεσμού των ευρωεκλογών σε πανευρωπαϊκό επίπεδο και του τρόπου με τον οποίον αυτές οι «χαλαρές» εκλογές επενεργούν στο πολιτικό και κομματικό σύστημα. Το άρθρο υποστηρίζει πως οι εκλογές αυτές αποτελούν παράγοντα επηρεασμού της εσωτερικής πολιτικής των κρατών-μελών και ότι δημιουργούν ένα ιδιότυπο πεδίο εκλογικής αντιπαράθεσης κα-

θώς συνδυάζουν την ένταση με την χαλαρότητα. Ο Γ. Ανδρεάδης επικεντρώνοντας την ανάλυσή του στο θέμα της συμμετοχής στις ευρωεκλογές, υπολογίζει πως υπερεκτιμήθηκε η αποχή και παρουσιάζει έναν ακριβέστερο υπολογισμό της αποχής σε επίπεδο εκλογικής περιφέρειας. Επιπλέον, χρησιμοποιώντας την τεχνική της οικολογικής ανάλυσης, ερευνά τα χαρακτηριστικά των ψηφοφόρων που προτίμησαν να απέχουν. Τα πολιτικά συμπεράσματα αυτών των ευρωεκλογών αποτελούν το αντικείμενο του άρθρου του Γ. Μαυρή. Σύμφωνα με τον συγγραφέα οι εκλογές αυτές επιβεβαίωσαν τον χαρακτήρα τους ως «β' τάξης» για το ελληνικό κομματικό σύστημα και λειτούργησαν σταθεροποιητικά για τη νέα περίοδο στην οποία εισήλθε η πολιτική ζωή της χώρας μετά τις βουλευτικές εκλογές. Οι Σ. Σακελλαρόπουλος και Π. Σωτήρης εξετάζουν ένα θέμα που ξεπερνά τα όρια των βουλευτικών εκλογών: πώς αλλάζουν τα κόμματα και προς ποια κατεύθυνση. Ειδικά για το ΠΑΣΟΚ, το άρθρο επισημαίνει πως ο μετασχηματισμός του σε κόμμα-δίκτυο είχε ξεκινήσει από τις οργανωτικές αλλαγές του συνεδρίου του κόμματος το 2000 και ολοκληρώθηκε με τις πρόσφατες αλλαγές που έφερε η εκλογή του Γ. Παπανδρέου στην ηγεσία του.

Το τεύχος περιέχει επίσης μια ενδιαφέρουσα συμβολή εκτός του θεματικού αφιερώματος: το κείμενο των Κ. Λάβδα και Δ. Χρυσόχου για το μέλλον της ευρωπαϊκής δημοκρατίας. Το άρθρο επικεντρώνεται στο «δημοκρατικό έλλειμμα» της Ευρωπαϊκής Ένωσης και παρουσιάζει δύο συμπληρωματικές προσεγγίσεις για την αντιμετώπισή του: τη θεσμική και την κοινωνιο-ψυχολογική προσέγγιση.